

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4864/24
17.4.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Сање Кнежевић Јојић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Томислав Ивановић, адвокат из Београда, Ломина бр. 17, против тужене Републике Србије - Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Косовска бр. 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 5823/23 од 14.5.2024. године, у седници већа одржаној дана 17.4.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 5823/23 од 14.5.2024. године у ставу првом изреке.

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 5823/23 од 14.5.2024. године у делу става другог изреке, тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу, на име накнаде материјалне штете исплати износ од 26.012,18 динара, са законском затезном каматом почев од 1.1.2008. године до исплате, износ од 26.012,18 динара, са законском затезном каматом почев од 1.2.2008. године до исплате и износ од 20.228,17 динара, почев од 1.3.2008. године до исплате, док се за разлику преко досуђених до тражених износа накнаде материјалне штете жалба тужиоца **ОДБИЈА**, као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** став други изреке ожалбене пресуде.

ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 5823/23 од 14.5.2024. године, тако што се обавезује тужена Република Србија-Министарство правде да тужиоцу АА на име трошкова парничног поступка исплати износ од 295.753,47 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Република Србија-Министарство правде да тужиоцу АА на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 27.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под претњом принудног извршења.

Образложење

Изреком побијане пресуде, у ставу првом, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана је тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати износ од 8.670,73 динара, са законском затезном каматом почев од 1.1.2008. године до исплате, износ од 8.670,73 динара, са законском затезном каматом почев од 1.2.2008. године до исплате и износ од 6.742,73 динара, са законском затезном каматом почев од 1.3.2008. године до исплате. Ставом другим изреке пресуде, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати износ од 32.824,97 динара, са законском затезном каматом почев од 1.1.2008. године до исплате, као разлику од досуђеног до траженог износа, износ од 32.824,97 динара са законском затезном каматом почев од 1.2.2008. године до исплате, као разлику досуђеног и траженог износа и износ од 25.628,27 динара, са законском затезном каматом почев од 1.3.2008. године до исплате, као разлику досуђеног и траженог износа. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 326.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавили и тужилац и тужена и то тужилац побијајући је у ставовима другом и трећем изреке, а тужена у ставовима првом и трећем изреке, обоје из свих законских разлога.

Тужилац је поднео одговор на жалбу тужене.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 79/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да је жалба тужене неоснована, док је жалба тужиоца делимично основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити друге повреде поступка које би биле одбитног утицаја на њену правилност или законитост.

Према чињеничним наводима тужбе и стању у списима, против окривљеног АА, овде тужиоца, вођен је кривични поступак у предмету Посебног одељења Окружног суда у Београду Кп 11/06, због постојања основане сумње да је извршио кривично дело злоупотребе службеног положаја у саизвршилаштву из члана 359 став 3 у вези става 1 и 4, а у вези члана 33 Кривичног законика, у ком поступку му је решењем истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду КиП 52/07 од 01.11.2007. године одређен притвор, који се рачуна од 30.10.2007. године, када је лишен слободe. Разлози за одређивање притвора били су засновани на одредби члана 142 став 2 тачке 2 и 5 ЗКП, с обзиром на то да су околности под којима је извршено кривично дело које се окривљеном ставља на терет указивале да би окривљени, уколико би остао на слободи, могао да омета вођење кривичног поступка утицањем на сведоке, односно да би останком на слободи могао уништити, сакрити, изменити или фалсификовати доказе о извршењу кривичног дела. Решењем истражног судије Посебног одељења Окружног

суда у Београду КиП бр. 52/07 од 24.1.2008. године, окривљеном АА, овде тужиоцу, укинут је притвор одређен решењем истражног судије Посебног одељења Окружног суда у Београду од 01.11.2007. године, а који је продужен решењем ванпретресног већа Посебног одељења Окружног суда у Београду Кв П 362/07 од 30.11.2007. године и одређено је да се окривљени одмах пусти на слободу. Пресудом Вишег суда у Београду -Посебно одељење Кпо 1 бр. 63/10 од 15.5.2013. године, између осталог, окривљени АА оглашен је кривим за кривично дело примање мита у помагању из члана 367 став 6 у вези става 2, а у вези члана 35 старог КЗ и изречена му је казна затвора у трајању од 2 године, али је ова пресуда преиначена пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 По1 7/14 од 13.11.2014. године и окривљени АА ослобођен је оптужбе. Тужилац се обраћао туженој са захтевом за накнаду штете због неоснованог лишења слободе дана 3.2.2017. године, тражећи да му се на име накнаде нематеријалне штете по основу претрпљених душевних болова због повреде части, угледа, слобода и права личности проузроковаих неоснованим лишењем слободе исплати износ од 1.061.000,00 динара, као и износ од 60.000,00 динара на име накнаде материјалне штете, али је дописом Министарства правде обавештен да Комисија за утврђивање штете и врсте и висине накнаде лицима неосновано осуђеним или неосновано лишеним слободе није разматрала поднети захтев. Тужилац је у време притварања био ... привредног друштва "...". Предузеће за производњу, пружање услуга, унутрашњу и спољну трговину ДОО ...,, као и "...". У привредном друштву „...” је био у непрекидном стажу осигурања од 1.7.1999. године до 8.2.2018. године, као једино запослено лице, а уједно и основач и законски заступник овог привредног друштва, над којим је покренут поступак ликвидације дана 4.7.2011. године, а исто је услед принудне ликвидације брисано из регистра са даном 28.8.2019. године. Привредно друштво “...” у периоду од 1.1.2007. године до 30.09.2007. године, као ни у периоду од 01.11.2007. године до 24.01.2008. године није вршило уплате на текуће и девизне рачуне клијента АА, овде тужиоца. Према налазу судског вештака за економско-финансијску област Миланка Ковачевића од 11.5.2020. године и изјашњења од 30.5.2022. године, тужилац је у 2007. години остварио зараду без пореза и доприноса у укупном износу од 248.082,00 динара, а на име доприноса за ПИО на терет запосленог и послодавца уплаћен је износ од 54.584,00 динара. Према првој варијанти вештачења, код које је узето у обзир да се зарада исплаћена тужиоцу у 2007. години односи на период од 6 месеци, изгубљена зарада тужиоца у периоду од 1.11.2007. године до 24.1.2008. године износи укупно, у бруто износу 161.951,83 динара, односно за новембар и децембар месец 2007. године по 58.330,52 динара, а за јануар месец 2008. године 45.290,79 динара, док би укупна нето зарада износила 115.262,39 динара, то јест за новембар и децембар месец 2007. године по 41.495,75 динара, а за јануар месец 2008. године 32.271,00 динара. Према другој варијанти вештачења, у којој је узето у обзир да се зарада која је исплаћена тужиоцу у 2007. години односи на 9 месеци, укупан бруто износ зараде је 96.336,71 динара, односно за новембар и децембар месец 2007. године по 34.682,91 динар, а за јануар месец 2008. године 26.970,90 динара, док је укупан нето износ 69.266,19 динара, односно за новембар и децембар месец 2007. године по 24.918,72 динара, а за јануар месец 2008. године 19.428,75 динара. Као датум доспелости за исплату изгубљене зараде утврђен је последњи дан у текућем месецу за исплату изгубљене зараде из претходног месеца. Према подацима из казнене евиденције тужилац није осуђиван и за време боравка у притвору није имао обавезу издржавања чланова породице. Из извештаја “Banke Intesa” од 13.12.2023. године, утврђено је да у периоду од 1.11.2007. године до 24.1.2008.године нису вршене уплате на девизне и текуће рачуне тужиоца од

стране привредног друштва "... " Предузеће за производњу, пружање услуга, унутрашњу и спољну трговину ДОО

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а након што је пресудом донетом у овом поступку правноснажно одлучено о захтеву тужиоца за накнаду нематеријалне штете и делу захтева за накнаду материјалне штете, првостепени суд је прихватајући другу варијанту налаза и мишљења судског вештака економске струке у погледу висине изгубљене зараде тужиоца за период 30.10.2007. године до 24.01.2008. године (јер је логичније да је тужилац остваривао зараду све до лишења слободe, с обзиром да је био у непрекидном радном односу у привредном друштву „...“ од јула месеца 1999. године до фебруара месеца 2008. године) и применом одредби чланова 557, 588 и 589 Законика о кривичном поступку („Сл. Лист СРЈ“ 70/2001, 68/2002 и „Сл. Гласник РС“ бр.58/2004, са каснијим изменамаи допунама), који је важио у време одређивања притвора тужиоцу, те одредби чланова 560, 584, 588 и 589 ЗКП („Сл. Гласник РС“ бр.72/11, 101711, 121/12, 32/13 и 45/13), који је важио у време доношења ослобађајуће пресуде, као и одредби чланова 166, 168 и 169 Закона о раду и одредбе члана 35 Устава Републике Србије, оценио да је тужбени захтев делимично основан. Закључио је да је тужена дужна да тужиоцу, сходно одредби члана 168 Закона о раду, исплати накнаду 1/4 основне зараде за време привременог удаљавања са рада због одређивања притвора, што пада на терет органа који је притвор одредио, али да разлику од досуђене 1/4 основне зараде, па до пуног износа основне зараде за време боравка у притвору, тужиоцу, као запосленом, треба да исплати послодавац, у случају да му није престао радни однос. Стога је одлучио као у ставу првом изреке побијане пресуде, а на основу друге варијанте налаза судског вештака економске струке, према којој је бруто зарада тужиоца за новембар и децембар месец износила по 34.682,91 динар, а за јануар месец 2008. године 26.970,90 динара, па како на терет тужене пада исплата 1/4 наведених износа, то је обавезао тужену да тужиоцу за новембар и децембар месец исплати износ од по 8.670,73 динара, а за јануар месец 2008. године износ од 6.742,73 динара, све са законском затезном каматом почев од доспелости, па до исплате, сходно одредби члана 277 Закона о облигационим односима. Одлучујући о преосталом делу захтева, првостепени суд је пошао од чињенице да је тужилац почев од јула месеца 1999. године па све до фебруара месеца 2018. године био у непрекидном стажу осигурања пријављеном код Привредног друштва “...” и то као једино запослено лице, а уједно и као оснивач и законски заступник овог друштва, па како удаљење са рада тужиоца није било оправдано, послодавац је био у обавези да му исплати зараду до пуног износа. Тек у ситуацији ако из неког, на закону заснованог разлога, послодавац није у могућности да преостали износ зараде исплати, тужилац стиче право на накнаду штете у висини напред наведене разлике према органу који је притвор одредио. Сходно наведеном, суд сматра да тужилац нема право да преостали износ изгубљене зараде потражује од тужене, у смислу одредби чланова 584 и 589 Законика о кривичном поступку, те је у преосталом делу одбио тужбени захтев као неоснован, а из свих изнетих разлога.

По становишту Апелационог суда, првостепени суд је, на основу изведених доказа које је ценио правилном применом члана 8. ЗПП, правилно и потпуно утврдио чињенично стање, а у погледу одлуке у потврђујућем делу суд је дао правилне и јасне разлоге које у потпуности прихвата и Апелациони суд и који се наводима жалби не доводе у сумњу.

Наиме, полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилно применио материјално право када је закључио да тужиоцу припада право на накнаду материјалне штете коју је претрпео због тога што је неосновано био лишен слободe и обавезао тужену на накнаду овог вида штете.

Одговорност тужене Републике Србије за накнаду штете због неоснованог лишења слободe заснива се на одредбама Законика о кривичном поступку, тачније на одредби члана 560 ЗКП, који је важио у време одређивања притвора, односно одредби члана 584 ЗКП, који је важио у време доношења ослобађајуће пресуде, а којима је прописано да право на накнаду штете припада лицу које је било лишено слободe, а није дошло до покретања поступка или је поступак правноснажно решењем обустављен или је оптужба одбијена или је поступак правноснажно окончан одбијајућом или ослобађајућом пресудом, с тим што накнада штете не припада лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободe.

Одредбама чланова 588 и 589 Законика о кривичном поступку прописан је поступак за остваривање права на накнаду штете, који подразумева да је пре подношења тужбе за накнаду штете оштећени дужан да поднесе захтев министарству надлежном за послове правосудја, ради постизања споразума о постојању штете и врсти и висини накнаде, па уколико захтев за накнаду штете не буде усвојен или комисија не одлучи о захтеву у року од 3 месеца од дана када је поднет, оштећени може суду поднети тужбу за накнаду штете против Републике Србије.

Одредбом члана 189. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи, док је ставом 3. прописано да се при оцени висине измакле користи узима у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије остварење је спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Из цитираних законских одредби произилази да се право на накнаду штете, уз испуњење кривично-правних услова које прописује ЗКП, може остварити под условом да је штета настала и да је она последица неосноване осуде, односно неоснованог лишења слободe. Узрочност, као веза између штетне радње и штете је општи услов који мора бити испуњен и који се не претпоставља већ је оштећени мора доказати. У конкретном случају, то значи да је тужилац био дужан да докаже да је штета чију накнаду захтева последица неоснованог лишења слободe, при чему Законик о кривичном поступку не искључује право на накнаду ни за један облик штете, тако да оштећени има право на накнаду и материјалне и нематеријалне штете.

Следом изнетог, а како је тужилац био у притвору од 30.10.2007. године до 24.01.2008. године, а поступак против њега је окончан ослобађањем од оптужбе, то му припада право на накнаду штете због изгубљене зараде услед неоснованог лишења слободe. Тужилац је у време када му је одређен притвор био запослен и остваривао је зараду, која му је ускраћена током боравка у притвору и тиме му је проузрокована штета. Наиме, из цитираних законских одредби произилази да право на накнаду штете због измакле користи има оно лице које би, према ономе што се у животу редовно

дешава или према посебним околностима случаја извесно (ван разумне сумње), ту корист и остварило.

Дакле, како постоји узрочно-последична веза између радњи тужене и проузроковане штете, то је тужена Република Србија пасивно легитимисана у овој парници, а не тужиочев послодавац, како тужена неосновано наводи у жалби. Ово стога што штета за тужиоца није настала радњом послодавца, већ поступањем органа тужене, а на шта упућује и одредба члана 18 Законика о кривичном поступку, која прописује да лице које је неосновано лишено слободе или осуђено за кривично дело има право на накнаду штете од државе, као и друга права прописана законом. Стога је правилно првостепени суд обавезао тужену да тужиоцу исплати 1/4 зараде, прихватајући правилно другу варијанту економско-финансијског вештачења, која подразумева зараду коју је тужилац остваривао током 2007. године за период од 9 месеци, с обзиром на то да је тужилац био у непрекидном радном односу од 1.1.2007. године до 24.01.2008. године, односно и пре и након неоснованог лишења слободе.

Међутим, приликом одлучивања о обиму права на накнаду штете, првостепени суд је на потпуно и правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, када је донео побијану одлуку у одбијајућем делу, на шта се оправдано указује жалбом тужиоца.

Наиме, не може се прихватити у целости као правилна одлука првостепеног суда којом је одбијен захтев тужиоца у преосталом делу, у коме је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу накнади разлику до пуног износа изгубљене зараде. Ово стога што за штету због неоснованог лишења слободе држава одговара без обзира на кривицу, тако да се самим наступањем чињеница и околности, односно услова прописаних законом, стиче право на накнаду штете без обзира да ли је до неоснованог лишења слободе дошло због незаконитог или неправилног рада државног органа или трећег лица. То значи да је оштећено лице у овим случајевима ослобођено обавезе да доказује пропусте или грешке у раду органа, већ само постојање узрочне везе између неосноване осуде, односно неоснованог лишења слободе и настале штете.

У конкретном случају, несумњиво постоји узрочно-последична веза између радње тужене и проузроковане штете, на шта оправдано и тужилац указује у жалби, јер је услед неоснованог лишења слободе био онемогућен да ради и остварује зараду за све време боравка у притвору. Тиме му је причињена материјална штета, која се сагласно одредбама чл. 189. и 190. ЗОО досуђује у пуном обиму, односно у износу у коме је настао губитак у имовини оштећеног и у износу који би оштећени остварио по редовном току ствари да је радио у време када је био лишен слободе.

Полазећи од наведеног, а прихватајући другу варијанту налаза и мишљења из економско-финансијског вештачења, које је и првостепени суд у потпуности прихватио као стручан и објективан, Апелациони суд у Београду је обрачунао преостале износе које тужена треба да плати тужиоцу на име изгубљене зараде, до потпуне накнаде и обавезао тужену да тужиоцу исплати износ од 26.012,18 динара, са законском затезном каматом почев од 1.1.2008. године до исплате, износ од 26.012,18 динара, са законском затезном каматом почев од 1.2.2008. године до исплате и износ од 20.228,17 динара, почев од 1.3.2008. године до исплате. По становишту Апелационог суда, друга варијанта налаза и мишљења судског вештака економске струке је реалнија и тачнија, с обзиром на то да је обухваћен дужи временски период који је претходио утуженом

периоду, будући да се основано могло очекивати да би и у утуженом периоду, да није био лишен слободе, тужилац радио и остваривао сличне приходе као и непосредно пре тога. Захтев тужиоца који је одређен по првој варијанти налаза одбијен је за разлику од досуђених, а до тражених износа, који су, по становишту овог суда превисоко одређени, те је у том делу потврђена првостепена одбијајућа одлука.

На досуђене износе накнаде тужиоцу припада право и на законску затезну камату сходно одредбома чл. 186. и 277. Закона о облигационим односима, која тече од дана доспелости сваког појединачног износа зараде

Из изложених разлога, а на основу одредби чланова 390. и 394. тачка 4. ЗПП, одлучено је као у ставовима првом и другом изреке ове пресуде.

Како је преиначена одлука о главном захтеву, то је морала бити преиначена и одлука о трошковима поступка, па су тужиоцу, сходно успеху у спору, а применом одредби чл. 150, 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку, досуђени трошкови парничног поступка, и то: за састав тужбе од стране пуномоћника из реда адвоката у износу од 13.500,00 динара, за састав 3 образложена поднеска у износу од по 13.500,00 динара, за заступање од стране адвоката на 7 одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, на име заступања од стране адвоката на 8 неодржаних рочишта износи од по 11.250,00 динара, на име вештачења износ од 20.000,00 динара и на име таксе на пресуду износ од 5.753,47 динара, све сразмерно висини досуђеног износа и одмерено према Адвокатској тарифи и Таксној тарифи важећим у време пресуђења.

Са изложеног, апелациони суд је на основу одредбе члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, донео одлуку као у ставу трећем изреке ове пресуде.

С обзиром на исход другостепеног поступка, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка на име састава жалбе у износу од 27.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време пресуђења, па је, на основу одредбе члана 165 став 2 Закона о парничном поступку, одлучено као у ставу четвртом изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић